

Omgekomen militairen in Azië uit Deventer tijdens de Tweede Wereldoorlog

Wim de Jong

Vooraf

Tijdens de oorlog met Japan hebben veel militairen uit Deventer het leven gelaten. Ook die willen we herdenken als 4 mei-comité Deventer. Daarom is er een lijst van namen opgesteld. Die volgt hieronder. In de database van de Oorlogsgravenstichting hebben we gezocht naar personen die in Deventer, Bathmen en Diepenveen geboren zijn en als militair omgekomen zijn in 'de Oost' vanaf het begin van de oorlog tot de dag van de capitulatie van Japan op 15 augustus 1945. Die lijst is langer dan die van hen die in de oorlog in Europa stierven. Kennelijk zijn veel Deventenaren in de crisisjaren voor de oorlog vertrokken naar Indië om hun geluk te beproeven. Een deel trad direct in dienst bij het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger. Een ander deel kwam daar later bij, toen de oorlogsdreiging toenam, door dienstplicht of anderszins.

Uitnodiging

We beseffen dat ons onderzoek naar slachtoffers beperkt is. Onze primaire bron was de website www.oorlogsgravenstichting.nl Daarom nodigen we de lezer uit tot het maken van opmerkingen, aanvullingen en correcties. Het 4 mei-comité Deventer wil ook graag verhalen en beeldmateriaal van militaire oorlogsslachtoffers publiceren die een band hadden met Deventer. Neem contact op met ons via: info@4meideventer.nl

In de eerste plaats noemen we de namen van de gevallen in dienst van de Koninklijke marine en die op zee deelnamen in de strijd tegen de Japanners.

- M. Muller, korporaal ziekenverpleger, 31 jaar.
Het schip waarop hij voer zonk door Japans vuur.

De Hr.Ms. Prins van Oranje was een Nederlandse mijnenlegger van de Prins van Oranjeklasse.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was de Prins van Oranje gestationeerd in Nederlands-Indië. In december 1941 en januari 1942 legde de Prins van Oranje een mijnenveld bij Tarakan. Nadat de Japanse invasievloot Tarakan had bereikt probeerde de Prins van Oranje in de nacht van 11 op 12 januari 1942 uit te breken en uit te wijken naar Soerabaja. Tijdens de poging werd het schip door artillerievuur van de Japanse torpedobootjager Yamakaze en patrouilleboot 38 ten zuiden van het eiland Bunyu in de Celebeszee tot zinken gebracht. Van de 118 bemanningsleden aan boord kwamen er 102 om het leven en 16 wisten het te overleven.

Bron: Wikipedia

- G. Willems, marinier, 23 jaar.
 - S.H.J. Gregorowitsch, marinier, 25 jaar.
 - D.Boeve, korporaal machinist, 23 jaar.
 - A.W. Husken, marinier, 22 jaar.
- Zij kwamen om in de Slag in de Javazee. De oorlogsschepen waarop ze voeren werden getorpedeerd.

Hr.Ms. De Ruyter was een lichte kruiser van de Koninklijke Marine.

Op 27 februari 1942 voer het schip uit voor de Slag in de Javazee als vlaggenschip van schout-bij-nacht Karel Doorman, die aan het hoofd stond van een internationaal eskader. De opdracht was Japanse konvoeien met invasietroepen voor Java beletten om Java te bereiken. De konvoeien werden echter niet gevonden. Vervolgens raakte het eskader slaags met een ander Japans eskader, waarbij de Nederlandse kruisers Java en De Ruyter werden getorpedeerd. In totaal kwamen 345 bemanningsleden van De Ruyter om het leven.

Bron: Wikipedia

Hr. Ms. Java was een Nederlandse lichte kruiser van de naar dit schip vernoemde Javaklasse.

De Java werd uiteindelijk op 27 februari 1942 tijdens de Slag in de Javazee samen met De Ruyter door de Japanse strijdkrachten tot zinken gebracht. 491 van de 512 opvarenden kwamen om.

Bron: Wikipedia

Ook op land is er gevochten tegen Japan. Deze soldaat viel op het eiland Ambon

- G.P. Couvert, Elt. Infanterie KNIL, 27 jaar.

In de derde plaats noemen we de namen van krijgsgevangenen die op zee zijn omgekomen. Ze verdronken, omdat het schip zonk waarop ze vervoerd werden.

- H. Olivier, Soldaat Eersteklas KNIL, 27 jaar.

Hij is verdronken doordat hun schip door Amerikaanse bommenwerpers tot zinken werd gebracht. De Oorlogsgravenstichting geeft 38 namen van Nederlandse slachtoffers die hierbij omkwamen.

Ondergang van de NITIMEI MARU

Op 15 januari 1943 werd de NICHIMEI MARU in de Golf van Martaban, ca. 75 km van Moulmein in Birma, tijdens een luchtaanval door Amerikaanse bommenwerpers tot zinken gebracht. De meeste opvarenden werden aan boord van de MOJI MARU 2 opgenomen. De tanker SOERABAJA MARU, die even later passeerde, nam ook drenkelingen mee. Uiteindelijk kwamen er 32 krijgsgevangenen om en werden er 968 gered. Er waren ook enkele gewonden. De krijgsgevangenen werden vervolgens op 17 januari 1943 ondergebracht in de Moulmein-Gevangenis. Van hieruit werden zij in verschillende trein-transporten vervoerd naar Thanbyuzayat, het eindpunt van de Birma-spoorweg in Birma en kwamen terecht in werkkampen aan de spoorweg.

Bron: www.geni.com

- K. ten Velde, reserve-kapitein infanterie KNIL, 42 jaar. Van hem zijn ook verzetsactiviteiten tegen de Japanse bezetting bekend
- J.H. Dijkhout, landstorm-soldaat KNIL, 38 jaar.

Deze krijgsgevangenen zijn omgekomen doordat hun schip getorpedeerd werd. De Oorlogsgravenstichting geeft 115 namen van Nederlandse slachtoffers die bij deze ramp omkwamen.

Ondergang van het S.S. HARUGIKU MARU

Op 26 juni 1944 14:00 uur brachten twee torpedo's van de onderzeeboot Hr.Ms. TRUCULENT het schip, dat dicht onder de kust voer, tot zinken. Het brak in tweeën en zonk binnen enige minuten. Ook één corvet en één tanker werd tot zinken gebracht. De andere schepen van het konvooi namen de drenkelingen op. 113 Nederlanders, 48 Engelsen en 12 Australiërs (totaal 178 man) verdronken. De overlevenden werden met diverse schepen naar Singapore gebracht, waar nog eens 22 man overleden aan opgelopen verwondingen, longontsteking en uitputting.

Bron: www.geni.com

- A. Waanders, sergeant Genie KNIL, 52jr.
- J. Lanjouw, dienstplichtig soldaat infanterie KNIL, 33jr
- A. Halkers, dienstplichtig Korporaal Machinist bij de Koninklijke Marine, 26 jr.

Ook deze drie zijn omgekomen doordat het Japanse schip waarop zij werden vervoerd getorpedeerd werd. De Oorlogsgravenstichting geeft 1390 namen van Nederlandse slachtoffers die bij deze ramp omkwamen.

De Junyo Maru was een Japans vrachtschip dat in de Tweede Wereldoorlog op 18 september 1944 werd getorpedeerd door de Britse onderzeeboot HMS Tradewind met ongeveer 5600 doden als gevolg. Het schip was onderweg van Java naar Sumatra met naast de bemanning nog 2300 Amerikaanse, Australische, Britse en Nederlandse krijgsgevangenen en 4200 Javaanse werkslaven (Romesja's). Ze waren allen bestemd om aan de 220 kilometer lange Pekanbaru-spoorweg te werken.

Bron: Wikipedia

- J.H. van den Berg, gepensioneerd luitenant-kolonel genie KNIL, 52 jaar. Hij kwam ook op zee om. Niet bekend is in welke omstandigheden.

Ten vierde noemen we de namen van hen die omgekomen zijn door uitputting en ziekte bij de dwangarbeid aan de beruchte Birmaspoorweg.

- H.G.A. Leignes Bakhoven, landstorm-soldaat KNIL, 41 jaar.
- H.R. Eilerts, brigadier infanterie KNIL, 26 jaar.
- J.W. Katgerman, brigadier cavalerie KNIL, 33 jaar.
- P.A. Roelofs, kanonier artillerie KNIL, 45 jaar.
- P.L.B. Zoomers, soldaat KNIL, 31 jaar.
- J.P. van der Klip, soldaat infanterie KNIL, 35 jaar.
- J. Veldhoen, sergeant infanterie KNIL, 33 jaar.
- C.A.E. Fauchey, reserve eerste luitenant infanterie KNIL, 40 jaar.
- F.E. Diepenbroek, Sergeant ML KNIL, 25 jaar.
- C. Hoetink, dienstplichtig soldaat infanterie KNIL, 29 jaar.
- W.A. Mingelen, soldaat infanterie KNIL, 31 jaar.
- P.H. Hanou, Landstorm-soldaat infanterie KNIL, 35 jaar.
- L. van den Berg, soldaat infanterie KNIL, 48 jaar.
- F. van Gorkom, soldaat artillerie KNIL, 22 jaar.
- J.C. van den Beld, brigadier Militaire Motor Dienst. KNIL, 29 jaar.
- A. Upmeijer, korporaal artillerie KNIL, 28 jaar.

Ook op andere plaatsen in Japan en door de Japanners bezet gebied werden krijgsgevangenen te werk gesteld. Velen overleefden dat niet.

- K.A. Heidenis, sergeant-majoor M.A. KNIL, Osaka, 34 jaar.
- A.F.J. van Balen, landstorm-soldaat KNIL, Tokio, 43 jaar.
- B. Ubbink, sergeant artillerie KNIL, Hong Kong, 30 jaar.
- B.H. Jansen, landstorm-soldaat KNIL, Singapore, 41 jaar.
- J.L. van de Vlekkert, sergeant ML KNIL, Tokio, 24 jaar.
- J.H. Koersen, sergeant infanterie KNIL, Singapore, 33 jaar.
- G. Hidma, wachtmeester artillerie KNIL, Taiwan, 41 jaar. Hoe krijgsgevangenen heen en weer gesleept werden van de ene plek in de Pacific naar de andere blijkt duidelijk uit het relaas over Hidma dat te vinden is op de website van de Oorlogsgravenstichting.

Tenslotte noemen we de namen van de omgekomen krijgsgevangenen die in Nederlands-Indië zijn omgekomen door ontberingen, honger of ziekten waarmee de gedwongen arbeid gepaard ging. Veelal in mijnen en bij de aanleg van spoorlijnen en vliegvelden.

- J. Bannink, sergeant infanterie KNIL, 32 jaar.
- B. Rondhuis, landstorm-soldaat KNIL, 44 jaar. Van hem weten we dat hij stierf door dysenterie.
- H.W. Dumont, landstorm-soldaat Koninklijke Marine, 42 jaar. Ook hij stierf door dysenterie
- G. Zand Scholten, brigadier artillerie KNIL, 31 jaar.
- A. Beemers, landstorm-sergeant KNIL, 45 jaar.
- H. Denekamp, dienstplichtig Korporaal KNIL, 23 jaar. Hij stierf aan beriberi.
- F.W. Horst, gepensioneerd soldaat KNIL, 54 jaar.
- H. Kamphuis, kapitein infanterie KNIL, 40 jaar.
- J.L. van Nues, gepensioneerd luitenant-kolonel, 76 jaar.
- J. de Lange, landstorm sergeant KNIL, 47 jaar.
- I. Pach, landstorm-soldaat KNIL, 42 jaar.
- G. Velders, stadswacht kapitein KNIL, 40 jaar.
- A.L.J. Wernink, reservekapitein infanterie, 27 jaar. Van hem zijn ook verzetsactiviteiten bekend.
- J. Horst, gepensioneerd brigadier Stmz. KNIL, 58 jaar.
- A. Geerdink, gepensioneerd militair KNIL, 60 jaar.
- E.W. Schattenkerk, landstorm sergeant infanterie KNIL, 48 jaar.
- H. Lieftink, soldaat cavalerie KNIL, 27 jaar.
- J. van der Klip, soldaat infanterie KNIL, 46 jaar.

Gregorowitsch

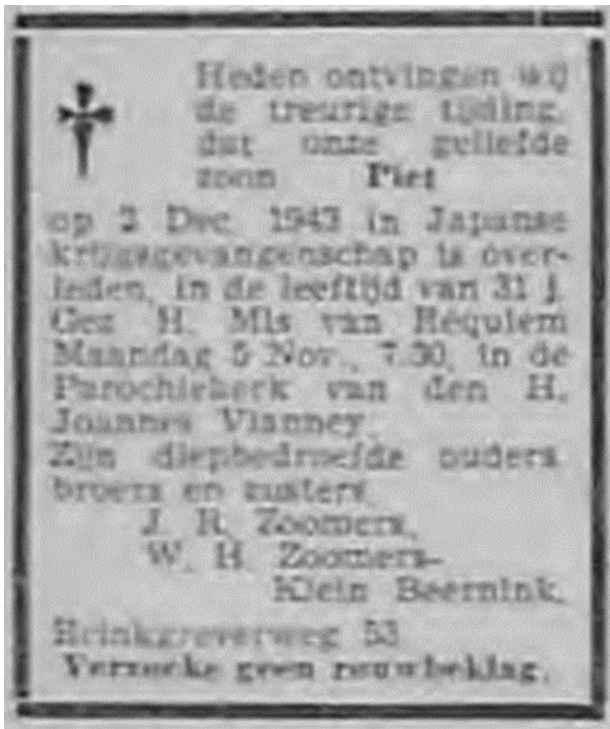
Willems

Eilerts

van Gorkom

Zoomers

Hidma

Upmeijer

